

8 Závěr

V 21. se evropské státy již nemusí obávat hladomoru, ani ohrožení míru a bezpečnosti válkami se sousedícími státy. Společná integrace umožnila evropským státům, konkrétně členským státům Evropské Unie, tyto potenciální hrozby a problémy řešit a předcházet jim. Ovšem ani v 21. století se Evropská Unie nevyhne určitému typu problémů, které není schopna řešit sama bez vzájemné součinnosti s celým mezinárodním společenstvím. Takovýto globální problém představuje mimo jiné i možné ohrožení mezinárodního míru a bezpečnosti, konkrétně hrozba terorismu.

Chytré sankce jsou jedním z prostředků, jakým lze proti terorismu bojovat. Ponechme stranou otázku, nakolik mohou chytré sankce ve skutečnosti zabránit páchání teroristických činů a přikloňme se k pozitivnímu náhledu, že odříznutí teroristů od finančních prostředků a jiných hospodářských zdrojů jim páchání teroristických činů alespoň ztěžuje. Pro právní společenství je nutné, aby prostředky vedoucí k hájení obecných zájmů nepřiměřeně nezasahovaly do jiných, byť individuálních, zájmů. Především je tedy nutné zamezit negativnímu dopadu sankcí na nevinné civilní obyvatelstvo. Síla chytrých sankcí spočívá právě v tom, že s sebou nenesou stejné negativní následky jako sankce komplexní. Jejich dopad by měl mít přímý účinek pouze na cílenou osobu či subjekt. Aby ovšem tato teze mohla být zcela pravdivá, je nezbytné, aby při uvalování chytrých sankcí byly zohledněny i zájmy konkrétních osob a subjektů, jež jsou dotčeny sankcí. Za zájem dotčených osob lze především považovat požadavek, aby předmětná sankce byla přijata na řádném právním základu a aby při jejím uvalení byla dodržena základní práva dotčených osob.

V rámci kapitoly 4 bylo v diplomové práci o právním základu sankcí důkladně pojednáno. Vzhledem ke vstupu Lisabonské smlouvy v účinnost je již jakákoliv další diskuze na téma zda může Unie uvalit sankce na nestátní subjekty bezpředmětná, protože jak článek 75 tak článek 215 odst.2 Smlouvy o fungování EU zcela jasně zakotvuje pravomoc orgánů Unie uvalit chytré sankce na konkrétní osoby a subjekty bez nutnosti jejich spojitosti s vládním režimem. Je ovšem nutné mít na paměti, že sankce, které byly proti nestátním subjektům doposud přijaty, také musely být přijaty na řádném právním základě, jinak by v právním společenství nemohly být účinné a patrně by bylo možné dovozovat jejich absolutní neplatnost. Dále je třeba podotknout,

že právě odlišná argumentace Soudu prvního stupně, Soudního dvora i generálního advokáta ohledně právního základu sankcí jistě přispěla k přijetí jejich jednoznačného zakotvení do právního řádu Unie. Na druhou stranu zde nyní vyvstává nová otázka, týkající se problému, pro která omezující opatření se použije jako právní základ článek 75 a pro která článek 215 SFEU. Ač se na první pohled může zdát, že článek 75 SFEU je aplikovatelný pro omezující opatření přijatá v rámci boje proti terorismu a článek 215 SFEU se aplikuje na všechny ostatní případy, prozatímní přístup orgánů Unie tomuto neodpovídá.

O základních právech osob a subjektů dotčených chytrými sankcemi bylo pojednáno v kapitole 6 a 7 diplomové práce. Z rozsudků soudů vyplynulo, že Evropské Společenství, nyní tedy jeho nástupkyně Evropská Unie, je právním společenstvím a ochrana základních práv patří mezi její ústavní základy. Zatímco Soud prvního stupně byl ochoten se za určitých okolností od těchto základů odchýlit ve prospěch mezinárodního společenství, Soudní dvůr takovýto zásah do základních zásad nepřipustil. Jinými slovy, pokud jsou určitá práva právním řádem Evropské Unie zaručena, je nutné je dodržet, i když dochází k jednání z podnětu OSN. Soud prvního stupně se k plnému posouzení zásahu do základních práv osob dotčených sankcí, kvůli svému přesvědčení o nadřazenosti právního řádu Společenství národů, v podstatě ani nedostal. Naopak, Soudní dvůr tato základní práva nekompromisně podržel. Ke vztahu mezi právním řádem Spojených národů a právním řádem Společenství, respektive Unie, je nutno dodat, že Soudní dvůr v zásadě jen zopakoval již dříve judikovaná tvrzení ohledně samostatnosti tohoto právního řádu. Je jistě nepochybně nezbytné, aby orgány Evropské Unie chovaly k aktům orgánů Spojených národů určitou úctu, minimálně z titulu, že členské státy Unie jsou také členskými státy Spojených národů. Je ovšem žádoucí, aby se v momentě, kdy se jednání či akty Spojených národů přiči zásadám a základům na kterých Unie stojí, proti tomuto ohradily.

O tom, že rozhodnutí Soudního dvora přiznat osobám a subjektům dotčeným sankcemi jejich procesní práva, lze považovat za rozhodnutí správné, svědčí i fakt, že toto rozhodnutí vyvolalo vlnu postupných změn v celém systému uvalování chytrých sankcí. Mimo výše zmíněné a rozebrané činnosti na legislativním poli v rámci Unie došlo i ke změnám na úrovni OSN. Za pozitivní je nutné považovat především skutečnost, že se OSN zavázalo do 30. června 2010 provést kompletní přezkum jmen

uvedených na seznamu osob spojených s terorismem.

Od počátku bylo zřejmé, že rozhodnutí Soudního dvora vyvolá na mezinárodním poli odezvu a výše uvedenou odezvu je třeba považovat za pozitivní. Rozhodnutí Soudního dvora a následný vývoj událostí nám opět připomněl, že existuje mnoho různých zájmů, které jsou právem chráněny, ale které spolu mohou vzájemně kolidovat. V tomto případě jsme posuzovali tak důležitý obecný zájem, jakým je udržení mezinárodního míru a bezpečnosti. Na druhé straně vah stál osobní zájem dotčené osoby či subjektu na zachování jejích základních práv. V právním společenství není možné v případě kolize upřednostnit bez dalšího jeden zájem před druhým. V právní společnosti, jakou Evropská Unie bezpochyby je, je nutné odlišné zájmy vyvažovat, a to i v momentě, kdy se na prvý pohled může zdát, že jeden zájem zcela zjevně převažuje nad druhým. V případě jejich kolize je nutné hledat kompromis. Jiné řešení by bylo v právním společenství nepřijatelné.